

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtak meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan pozrej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se poklijeajo: uredništvo „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikovc ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 12

V Ljubljani, 18. junija 1896.

Letnik IX.

Kaj je novega po svetu?

Ab, hvala Bogu, da sem zopet doma z dolzega potovanja, to je vročina! Kar curkoma mi lije pot, pa tudi nisem malo prehodil od Španjskega pa do Ruskega, pa not dol v Italijo in Turčijo sem moral iti pogledat in povprašat, kaj se je kaj novega zgodilo, da povem dragim bralcem. Se malo se moram odpočiti, potem pa začnem; le poslušajte!

Na Dunaju si liberalci in židje kar misliti ne morejo, da bi jih bili kristijani kar tako čez noč posadili na cesto. Še zmiraj si manejo oči, kakor bi spali, pa gledajo kvišku, odkod bi prišel kakšen ukaz, ki jim bo spet pomagal na noge. Pa ni nič. Ojka Badeni spé v ti vročini, drugi so sli v kopaljšča, kjer v pasjih dneh vsak gleda, da je na hladnem. Veste, na Dunaju izvolijo potem vedno izmed mestnih odbornikov še posebne svetovalce. Teh je 22. Kristijani, ko so prišle te volitve na vrsto, so dejali liberalcem: »Šest mož smete vi voliti v svetovalstvo, da ne hodete rekli, da vas kar odiramo.« Dobro, liberalci zberó šest mož, med njimi prav hudega žida. Tega pa kristijani niso hoteli v svetovalstvo in so dejali, le družega postavite. Zdaj pa liberalci niso hoteli nobenega voliti in tako sedi 22 kristijanov v svetovalstvu. Pa veste zakaj liberalci tako delajo? Mislite, da se kujajo, ker jim je spodletelo, pa še nekaj. Tako-le računajo: Ti-le kristijani bodo slabo gospodarili z mestnim denarjem; potem bodo ljudje nejevoljni na gospodarstvo kristijanov in hvalili nas, potem bomo pa mi spet zasedli stara mesta. Ta račun bi bil čisto resničen, če bi bil stavek resničen, da bodo namreč kristijani slabo gospodarili, kajti skušnja nas o tem popolnoma drugače govori. Glejte! Prejšnje čase, ko so Izaki in Abrahami in drugi židje in njih hlapci posedali po mestni hiši, je župan vlekel vsako leto 20.000 gld.; to je bila mastna služba! Sedanji dunajski mestni očetje pa so naredili zdaj tako, da bo dobil župan le 12.000

na leto. Torej 8000 gld. prihranjenih. In tudi podžupanu in mestnim svetovalcem so znižali plačo, tako da se bo na leto prihranilo 42.000 gld.! In to so slabi gospodarji, ki tako varčujejo? Ne, ampak to še posebej kaže, kako malo protoliberalci za svoj žep delajo. — Ustanovili so tudi mestni očetje nek oddelek na magistratu, ki bo preskrbljeval delavcem in poslom službe zastonj, da jih ne bodo ljudje goljufavali. Tudi prav. — Jako hudi pa so na Dunaju kristijani na Ogru. Ti so strašno ošabni in same prevzetnosti jih vse boli. Obhajali so sedaj velike svečanosti v spomin tisočletnice njihovega kraljestva in pri tej priliki so tudi v slovesnem sprevodu peljali krono sv. Štefana po mestu. Voz, na katerem je bila krona, je imel dvoglavega cesarskega orla, pa Ogrri niso hoteli na ta voz dati svoje krone, ampak naročili so drug voz, ki ima le znamenje ogersko. Tako sovražno Ogrri Avstrijo. K tem slavnostim prišel je tudi presvitli cesar in mnogo udov cesarske hiše. Slavnosti so trpele več dnij. Kako lepo da skrbé za red, pojasnuje to, da se jeden dan pripetilo 419 nesreč! Ogrri so se hujski ko Rusi; če bi bilo v Budimpešti toliko ljudij vkup, kakor jih je bilo v Moskvi, bi skoraj gotovo že Donavo zajezili, ker silni so že tako. Tudi razstava jim stavi sive lase v glavo, ker malokdo se zanima za-njo in tako rekoč silijo ljudi notri. Ogerska razstava one v Pragi pač ne bo dosegla in to je tudi Ogrom hudo.

Slisali ste že o grozni nesreči, ki se je pripetila v Moskvi. Rusi so zelo potrti radi tega in veselje je na mah zginilo, ko so ljudje videli velike kupe mrtvih. Od zjutraj pa do večera so jih vojaki pobirali in jih odpejljavali ter zakopali po več v jeden grob. — V tej nesreči pa je ruski car pokazal dobro srce in je ukazal, da morajo na njegove troške vzgojiti sirote. Celemu cesarstvu pa je v spomin kronanja odpustil za prihodnjih deset let polovico zemljiškega davka, kar znaša nad 150 milijonov goldinarjev. Car si skuša z lepa pridobiti srca svojih podložnikov in ne, kakor nekateri njegovi predniki s palico in bičem.

Jedina država, ki se zmení za preganjane kristijane na otoku *Kreti* na Turškem, je mala Grška. Med tem ko druge države samo pisarijo in pisarijo, pa vse skup nič ne izda, poslala je Grška precej vojakov kristijanom na pomoč. Saj je pa tudi zadnji čas. Kristijani bežé, kamor le morejo, ker divji Turki požigajo vasi in moré in koljejo. Zlasti pa grozovitim roparjem pomagajo pri tem celó tisti vojaki, katere je Turška poslala na Kreto, da vzdržuje red. Turek je tak ko tiger, več krvi vidi, bolj kolje in prav nič drugačen ni, ko pred sto in sto leti, ko je še po naši deželi požigal in moril. Ampak sramota za vse države, ki se imenujejo »krščanske«, pa niti z mazincem ne ganejo, da bi olajšale kristijanom njih stanje. Popisali so sicer cele kupe papirja, kako naj turški sultan vredi vse to, pa sultanu je tako malo mar, ko lanski sneg in še le tedaj, ko bodo druge države malo poropotale z orožjem, se bo nekoliko zganil.

Pustimo Turke in stopimo kar čez morje v *Italijo*. Ne mislite, da vam bom tu na dolgo in široko razlagal in pravil, da je Baratierijeva pravda pri kraju in da ječe ni nič dobil, ker s'cer bi bili morali tudi staremu lisjaku in goljufu Crispiju malo na zobe potipati, ne bom vam pravil, kako so pri ti pravdi ljudi podkupovali, ampak povedal vam bom, kaj zna vatikanski vjetnik, sivolasi Leon XIII. — Menelik še ni vseh vjetih Lahov izpustil, ampak jih je še nekaj obdržal. Laška framasonska vlada teh revežev ni mogla rešiti in odkupiti. Zato pa pošlje papež sam poslanca k Meneliku s prošnjo, naj izpusti vjetnike. Blizu tri tedne je že poslanec na potu v Abesinijo in vsak dan pričaku jemo poročila. Verjetno je, no skoraj gotovo, da bo Menelik ustregel papeževi prošnji, kajti dasiravno ta abesinski vladar ni katolik, vendar je že večkrat pokazal, da spoštuje poglavarja katoliške cerkve. Takoj, ko je sedanji papež nastopil, poslal mu je Menelik lepo voščilno pismo in ob zlati maši prelepih in dragocenih daril. Upati torej smemo, da bo papeževa beseda storila, česar bajoneti in topovi in denar ne more. Drugim pomaga, a sam sebi ne more, to velja sedanjemu papežu. Sam ne sme iz svoje palače, a ko vidi in sliši, da trpé Lah v sužnosti, tedaj napravi se na pot po svojem poslanca, stret verige jetnikom, prineset obema narodoma zaželenega miru, zaceliti rane in dati domovini nazaj njene pogrešane sinove. To ni delo človeka Leona, ampak namestnika Kristusovega, ki hodi natanko po stopinjah svojega mojstra Jezusa Kristusa. Zato so pa tudi katoliki silno veseli tega papeževega koraka, a jezé se framasoni, ker se bojé, da ne bi papež kaj pridobil na veljavi. Zato pa ti zadnji želé, da bi se papeževo poslanstvo izjalovilo. A če se to tudi zgodi, česar pa mi ne pričakujemo, bode vendar ves svet pripoznal človekoljubno prizadevanje papeževo in le videl, kako zelo da je treba papežu tudi svetne oblasti, da more svoji časti primerno nastopati pred svetom. Prihodnjič homo pa o tem že mogli kaj natančnejega povedati.

Obrnimo se še malo na *Španjsko*. Dolgo ne bom govoril o vojski na Kubi, ker Španjci znajo cel

svet »farbatí«, kakor pravimo, tako zelo lažejo in zato njihovim poročilom o španjskih zmagah ni dosti verjeti. — Ampak to-le je nekaj novega. Nedeljo po svetem Rešnjem Telesu poskušali so anarhisti zopet z bombami nekaj ljudij spraviti s poti. In to se jim je deloma tudi posrečilo, le to smolo so imeli, da tistega bomba ni zadela, komur je bila namenjena. Med procesijo z Najsvetejšim vrgli so anarhisti bombo pred nekega generala, ki je spremljal zastavo pred nebesom. Niti generalu, niti duhovščini se ni nič žalega pripetilo, a devet drugih ljudij je bilo koj mrtvih in 50 ranjenih, izmed katerih so pa nekateri že v groznih bolečinah umrli. Ta igrača s človeškim življenjem je pač predraga in najbolje bi bilo, da bi te anarhiste polovili in jim dali vrstico za vrat, da bi bil mir vsaj pred njimi in njihovimi bombami.

Poglejmo še konečno na *Angleško*. Kakor veste, bojujejo se Angleži v južni Afriki še precej srečno. A vendar pametni Angleži niso zadovoljni s tem, ker stane veliko denarja, pa malo nese. Zato so se zadnjič v zbornici zelo počili, stari pametni in mladi neprevidni poslanci. Stvar se ni odločena, a imenujemo jo zato, ker so Angleži si vsaj zapomnili, kako se je godilo Lahom v Afriki in se še godi Špancem v Ameriki. Zgledi vlečejo!

Kaj je novega po Slovenskem ?

Kranjsko. C. kr. kmetijsko ministerstvo je za obrežna varstvena dela ob reki Bistrici nad vasjo Bišče, okraj kamniški, dovolilo 6050 gld. podpore. Druge troške za dela pokrila bode dežela. — Delavci kranjske obrtnijske družbe na Savi so osnovali »podporno društvo delavcev obrtnijske družbe«. — Novi župan ljubljanski, gospod Ivan Hribar, je z odlokom dne 25. maja dobil cesarjevo potrjenje ter je dne 9. t. m. slovesno prisegel. — 30. maja je v Brestu pri Igu umrl Ign. Pešec. Priporoča se znancem in prijateljem v pobožni spomin. — Poljedelsko ministerstvo je dovolilo kmetijski podružnici v Št. Jerneju za razčrtenje trtnice po 130 gld. podpore za leta 1896 — 1898. — Dne 3. junija se je v Mirni okraj Rudolfovo odprla brzozjavna postaja z omejeno službo, zvezana s tamošnjim poštnim uradom. — V Radečah pri Zidanem Mostu bodo imeli še tri sejme, in sicer: 25. januarija, 9. avgusta in 11. oktobra. — Srečolov je dovolilo finančno ministerstvo kmetijski podružnici v Kovorju pri Trziču. — Kakor smo že poročali, je vlada dne 27. maja predložila državnemu zboru načrt zakona gledé posojila za Kranjsko v skupnem znesku 1,500.000 gld. Državni zbor je brez debate v drugem in tretjem branju vsprejel dotični zakon. Poročilu proračunskega odseka povzamemo, da je država dovolila podpore 3,970.000 gld. Od te svote je bilo razdeljenih 3,181.415 gld. brezobrestnega posojila in 775.000 gld. nevračljivih podpor, torej je preostalo še 13.585 gld. Sedaj je državni zbor dovolil poldrugi milijon posojila po 3 odstotke, ki se bode vračalo v 20

jednakih letnih obrokih, pričesni s 1. februarjem 1901, in sicer dobi dežela 550.000 gld. za popravo deželnih poslopij, ljubljansko mesto za regulacijske namene 450.000 gld., hišni posestniki v Ljubljani in na deželi pa 500.000 gld. Vsa svota se bode izplačala v treh letnih obrokih. Deželni zbor kranjski se najbrže za nekaj dni snide pričetkom prihodnjega meseca, da sklepa o popravi deželnih poslopij in garanciji državnega posojila. — Umrli je 8. t. m. v Smedniku občeznani posestnik in gostilničar oče Primoz Oblak po domače Zupelj, star 73 let. — Dne 9. junija je v Ljubljani v duhovski bolnišnici Leoninum umrl več. gospod Leopold Gestrin, bivši večletni župnik pri Št. Jurju pod Kumom. N. v m. p. — Gospod Ivan Rihtaršič gre iz Mokronoga v Lašice, namesto gospoda R. Gregoriča, ki ostane v Preddvoru. Novo nastavljeni so semeniški duhovniki: Josip Jerše, kapelan v Mokronogu, Matija Prelesnik, kapiteljski vikar v Novem Mestu, Josip Švigelj, duhovni pomočnik v Zagorju.

Štajersko. V Šošanju sta č. č. gg. oo. Doljak in Vrhovec iz Jezusove družbe od 17. do 25. maja obhajala sveti misijon. Nad 3200 obhajancev bode ta sveti čas ohranilo gotovo v vednem spominu. — Pravico javne sole je podelil naučni minister ženskemu učiteljsku č. č. šolskih sester v Mariboru. Čestitamo vodstvu č. č. šolskih sester, ki vodijo tako vzorno ta šolski zavod. — V Razboru nad Sevnico so imeli sveti misijon. Vodili so ga č. č. oo. lazaristi iz Celja. — Presvetli cesar je potrdil od stajerskega deželnega zbora sklenjeni zakon glede zgradb in naprav v Mariboru za odvajanje in nabiranje odpadkov in pristojbin za zvezo hišnih z mestnimi kanali. — V Zicah pri Konjicah je tamošnji župnik in od dne 30. julija 1893 zlatomašnik, velečastiti gospod Gašpar Zabukovšek obhajal štiridesetletnico župnikovanja v imenovanem kraju. Duševno in telesno še čilemu gospodu: Še mnoga leta! — Od Sv. Barbare pri Mariboru se poroča, da imajo tam »hroščevo leto«. Temu nasproti pa se naznanja od Konjic, da tukaj letos hroščev ni. — C. gospod Korošec, župnik v Loki pri Zidanem Mostu, je stopil v stalni pokoj. — Skušnja iz stajerske zgodovine se je vršila na mariborski gimnaziji 11. t. m. Izprašanih je bilo osem četrtošolcev. Svetlinji sta dobila Tiller Z. in Vazzas Ludovik, dva zlata Stanjko Marko, po jeden zlat Debelak Josip in Sernec Dušan, po 10 kron Ašič Ivan in Zemljič Milan, knjigo Grošič Karol.

Koroško. Nove maše v celovski škofiji. Devetnajst gospodov bogoslovcev bode letos posvečenih v masnike in med temi je devet Slovencev in jeden Čeh. Novomašniki bodo darovali svoje prve daritve tako-le: Gospod Gangl Adalbert v Tifenu dne 26. malega srpana, gospod Hraba Dragotin pri Elizabetinkah v Celovcu dne 26. malega srpana, gospod Mayer Ferd. v Meiseldingu pri Št. Vidu dne 26. malega srpana, gospod Messner Josip v Št. Petru (Katschthal) dne 26. malega srpana, gospod Ortner Josip v Št. Lovrencu (Lesachthal) dne 10. velikega srpana, gospod Romauch Andrej v Skočidolu dne 26. malega srpana, gospod Sattler Franc pri-

micira v Celovcu, gospod Schnedic Ivan 26. malega srpana, gospod Seybald Lojze v Fieberbrunu na Tirolskem dne 26. malega srpana, gospod Smolej Janez v Kranjski Geri dne 2. velikega srpana, gosp. Sporn Jan. pri Sv. Marjeti pri Velikovcu dne 26. malega srpana, gospod Streit Matija v Marija Rojah dne 15. velikega srpana, gospod Walcher Konrad v Reichenfelsu dne 26. malega srpana, gospod Kesnar Šimon v Kotmarivesi dne 9. velikega srpana, gospod Ressler Mihel v Zebachu pri Brežah dne 2. velikega srpana, gospod Riepl Matej v Štebnu pri Velikovcu dne 2. srpana, gospod Regl Josip v Flattachu (Möllthal) dne 26. malega srpana, gospod Singer Štefan v Kapli na Dravi dne 26. malega srpana, gospod Vogrinec Anton pri Sv. Trojici v Halozah na Štajerskem. — Dr. Gobanc, deželni šolski nadzornik, bode odstopil. Slovenci ne bodo zalovali za njim, ker je bil strasten nasprotnik slovenskih šol. — Javna varnost po Celovcu in okolici je čim manjša. Ze večkrat se poroča o napadih na meščane. Znani hotel »Sandwirt« v Celovcu je prodal dosedanji posestnik Simon gospodu Jilgu, najemniku restavracije v hotelu »Kaiser von Oesterreich«. — Kakor poročajo listi, vlada novega volilnega reda za koroški deželni zbor, kakor se je sklenil v zadnjem zasedanju, cesarju ne predloži v potrjenje.

Primorsko. Pri volitvi v isterski deželni zbor so bili soglasno zopet izvoljeni dne 30. maja, in sicer v vološkem okraju Slavoj Jenko in M. Mandič, v lošinjskem okraju pa Sim. Kozulč. — V Gorjanskem je pretečeno soboto dne 6. junija prevzvišeni knezonadškof goriski posvetil novo cerkev sv. Andreja. Po posvečenju cerkve prejelo je okoli 110 otrok zakrament sv. birme. Malo čudno je bilo, da se je tamošnji župan uganil k vojaškim vajam ravno par dnij pred posvečenjem cerkve, ko je bil klican k tem že 15. maja. — V nedeljo 7. junija delil je prevzvišeni nadvladika goriski zakrament svete birme v Komnu, 8. v Škerbini, 9. v Kobleglavi, 10. v Štanjelu, 11. pa v Šmarji (v Ipavi). — Nevarno zbolel je č. g. Alojzij Bratina, vikar v Lokavcu, sv. Alojzij sprosi mu ljubo zdravje! Memento! — Na Velikem Dolu bodo zidali novo šolo menda za 8000 gld. — V Jamljih pri Devinu nimajo že več mesecev duhovnika. Ker imajo pa preveč denarja, radi tega pa ob nedeljah plešejo. Javni ples so imeli, družega mislijo napraviti kmalu po sv. Antonu. V Devinu na praznik sv. Ivana bodo menda tudi letos rajše zgubili in opustili cerkveni shod in procesijo z bogatimi relikvijami te cerkve, kakor javni ples. — Na praznik sv. Rešnjega Telosa so se prvič v Stevanu udeležili procesije veterani z godbo. Lepo je bilo videti veterane — pa godba pri procesiji ni vabila k pobožnosti, temveč le k raztresečnosti. Videlo se je še celo mladino okoli godbe pripravljeno za ples. Se vé, da bi bilo zeleti več reda pri tako veliki procesiji cele fare — pa tudi prave pobožnosti — pa žalibog, da dokler so javni plesi tako v razvadi, ni v devinski fari pričakovati lepšega vedenja — najmanj pa pri procesiji, ako se pridruži še godba. — Letina kaže nam lepo. Vreme imamo Kraševci tudi ugodno,

zdaj nam pada dež, da bomo imeli potrebno vodo v vročem poletju. Tudi sviloprejke se bodo letos dobro sponesle.

Cerkev in šola.

Božja pot sv. Primoža v kamniskih planinah.

Minoli torek, 9. junija, je bil spomin sv. Primoža in Felicijana. Ta dva bila sta brata in prestala smrt za sv. vero v Nomentu blizu Rima leta 303. po Kristusu. Stovenci ju že zdavna radi časté. O tem priča to, ker jima je samo v ljubljanski škofiji posvečenih ravno 20 cerkvá. Posebno ju časté kot varuha ajde in sploh zoper strelo in točo.

Izmed cerkvá tema svetima mučenikoma posvečena je gotovo najznamenitejša božjepotna cerkev v kamniskih planinah. In sicer iz več uzrokov: zavoljo svoje lege, zavoljo svoje starosti in posebne zidave, pa zavoljo tega, ker hrani v sebi svetinje sv. mučnikov. Bodi nam torej dovoljeno sedaj, ko smo ravno po prazniku sv. Primoža, to božjo pot z nekaterimi besedami popisati. Menimo namreč, da bi »Domoljubovi« bralci radi brali in da bi se »Domoljubu« prav podalo, če bi prinesel časih popis kakega znamenitega kraja na domači zemlji. Saj se vendar imenuje »Domoljub«, to se pravi človek, ki ljubi svoj dom, to je: ne le svojo hišo in kar je s plankami obitega sveta okolu, ampak celo svojo domovino, kjer bivajo ljudje, ki imajo z nami vred isto govorico, vero in navade.

Cerkev sv. Primča in Felicijana — podružnica kamniške fare — je oddaljena dobri dve uri od Kamnika v planinah 845 metrov visoko nad morjem. Eno uro je ravnega pota po cesti, ki vodi mimo Stranj na Stajarsko; dobro ure pa gre v goro. Pot v goro, pred nekaj leti močno popravljena, je primeroma zelo zlozna. Na mestu, kjer sedaj stoji sv. Primož, bila je menda v davnih časih cerkev sv. Radegunde, kateri je sedaj posvečen stranski oltar na ženski strani. Sedanja cerkev je bila zidana l. 1452., kakor je s starimi številkami zapisano na nekem sklepnem kamnu v rebrih cerkvenega oboka. Zidana je v gotskem slogu, dolga 36 metrov, in ena vrsta stebrov jo loči v dve ladiji. Takih cerkev je pri nas malo, da bi imele stebre sredi cerkve. Stranske stene so pokrite s starimi slikami. Kdor prvič stopi v cerkev, začuditi se mora, da v takih gorah in v taki pravcati samoti dobi tako veliko in lepo cerkev, ki bi bila lahko farna cerkev v kakem mestu. Posebne pozornosti je vreden oni oltar, ki stoji zadej, blizu kora. Stoji kar prosto, nenaslonjen na kako steno, pokrit je s streho, katero nosijo štirje stebriči. Tak oltar se imenuje z latinsko besedo ciborium — oltar. Pod njim so hranjene svetinje sv. bratov-mučnikov.

Časih je k tej kapeli prihajalo mnogo fará s Kranjskega, Stajarskega in Koroškega v procesijah. Pozneje je božja pot jela pešati. Zadnja leta se je v cerkvi in zunaj cerkve mnogo popravilo in božja pot se je začela zopet oživljati. Letos so se dale tiskati nove spominske

podobice na to cerkev. Navadni shodi pri sv. Primožu so sedaj: 3. 4. in 5. nedeljo v postu pa drugo nedeljo po Velikinoči je opravilo ob desetih. Tisti dan pred praznikom sv. Primoža pa je zvečer ob pol sedmih pridiga in litanije, na praznik sam pa zjutraj ob petih prva sveta maša z blagoslovom in pridigo, potem pa še ena tiha sveta maša. Tudi je dana božjepotnikom prilika, prejeti sv. zakramente. Kedar pa sv. Primož pride na nedeljo ali zapovedan praznik, prestavi se opravilo za en dan pozneje, namreč na sv. Primoža dan zvečer je pridiga in drugi dan sv. maše. To pa zato, ker gredo romarji navadno potem na somenj, ki je tisti dan v Kamniku. Ta dan se tudi ajda blagoslavlja; ljudje jo nosijo v rutici domov in jo pomešajo med drugo semensko.

Samo en streljaj višje nad to cerkvijo je druga manjša cerkev sv. Petra. Ta je začela pred nekaj časom že skoro razpadati. Sedaj se je zopet čedno popravila. V njej je opravilo sv. Petra in Pavla dan ob desetih.

Od sv. Primoža vodi gorska pot dalje vrh planine. Tam gori, 1500 metrov nad morjem, so izvrstni pašniki, kamor zaganjajo svojo živino posestniki bližnjih krajev v nižavi. Okolu 80 nizkih lesenih koč je na vrhu, kamor pastirji spravljajo pod streho sebe in svojo živino po noči. To vam je vredno pogledati! Videti je, kakor kaka afrikanska vas. — Treba bo posestnikom teh pašnikov dobro paziti, da jim njih pravic ne izpodje kak pohlepen pritepenec, kakor tržiški judovski baron Born. Saj juda tudi tukaj že imajo! Ravno pod sv. Primožom v dolini ima malo fabriko. Kakor pa je znano, dobé se tudi krščeni ljudje! . . . Pazite se jih in varujte pred njimi svojo zemljo, če vam jo s suhim zlatom plačajo! Zemlja ima svojo stalno ceno, denar pa je okrogel. Kako hudo dene človeku, videč povsod na naši domači zemlji, kjer je kak boljši košček, da ga ima v pesteh — tujec. Naši ljudje so v tej reči prelahkomiselni. Da vidijo le denar, brz so k vsemu pripravljeni. Čez nekaj časa pa pride taka, kakor pravi pesmica o Ribničanu, ki je prodajal po svetu suho robo: »Naj dnarja, naj blaga, ker vse za vince dá.« — In tam, kjer bi imel biti sam svoj gospodar, je hlapec tujcev. Zato vas opominjamo, bralci »Domoljubovi«, da bodite pravi domoljubi, ljubite in držite rodno zemljo, ki nam jo je dobri Bog odločil, da mi na njej bivamo in se od nje živimo! To se nam zdi primerno našemu ljudstvu povedati, ker slišimo od te in one strani, kako se zajedajo taki pohlepniki med ljudstvo in nazadnje ne pusté ljudem niti suhega cvenka pobrati na »svoji« zemlji.

Razun prostorne mežnarije ni pri sv. Primožu nobene druge hiše. Ena sama hiša torej in dve cerkvi! Kako goreča in močna je morala biti vera naših prednikov, ki so stavili take cerkve na takih krajih. Koliko teže je bilo treba v hrib spraviti in vse so premagali. In naše gore in griči so skoro posejani s cerkvami. Te cerkve so glasna priča o vernosti nekdanjih Slovencev. Kaj takega bi sedaj prav gotovo ne napravili. Mi smo pravi cagovci proti njim, tudi smo jeli vedno bolj opuščati priporočanje našim nebeskim varuhom in se za-

našamo preveč na lastno umnost in moč. Unemajmo se torej ob živi vernosti naših prednikov! Poživljajmo v sebi verskega, katoliškega duha. Posnemajmo stare Slovence v njih — varčnosti in vernosti! J. K.

Listek.

In vendar se povrne!

(Povest. Prosto p slovenil F. K.)

Blizu starega mesta N. stoji lična in prijazna zagorska vas, po katerej šumljajo bistri studenci, ki se kakor niti mej hišami vijejo. Prav pri glavni cesti se vzdiguje mogočno prostorna hiša z izrezljanim podstrešjem in močnimi hrastovimi durmi, na katerih je po stari navadi obešeno železno kladivo. Orjaški hrasti senčijo to prijetno domovanje in njegov dvor z raznimi gospodarskimi poslopji in v jeseni to hrastovje prav v obilnej meri trosi rumeno listje na njihove strehe.

Dva moža močne postave in zagorelega lica stojita v modrej platneni obleki na dvorišču ter naprezata konje k vozu, na katerem je ležalo nekaj desk, grablje in zakelj ovsa.

•Delava, kakor črna živina in za koga — za bedastega Toneta! Zato pa se nisva slišala niti besedice zahvale ni priznanja in kar storiva, niti krajcarja ni najnega. Jaz sem sit . . .!•

•Jaz tudi«, pritrjuje Peter. •Naši ranjki starši so nam žalbog v svoji modri previdnosti dedšino prikrajšali in vse na Toneta prepisali, samo zato, da ne greva od njega proč in svoj kruhek z njim skup jeva; kajti ko bi Zrjavina bila moja ali tvoja, midva bi tega požeruha pri sebi ne trpela.•

•Gotovo ne; pa zakaj se jeziti, če se lahko drugače naredi! Na tak način seveda sva sužnja vse svoje življenje. Prav gotovo bi ga najraje imel vže v krtovi deželi! Sedaj morava iti ven na vroče solnce, on pa sedi lepo na klopici v vrtu in pipico kadi, zraven pa še najboljšo je in pije; kar obupati nama je, da je on najin gospodar in midva njegova hlapca!•

•Le naglo se obrni, Matija, k dežju se pripravlja in oves mora biti vsejan«, opominja Peter, •zakaj če dež močvirna tla razrije, ne sme živa duša nanje.•

Pri teh besedah stopilo je iz hiše kako tridesetletno dekle in je pričelo zrnje stresati iz predpasnika za kokaši. Iz vseh kotov in hlevov privrščala so piščeta in kokaši ter se spopadla za dobro malico.

•Tega je pa nekoliko preveč«, huduje se Matija, •polovica bi zadostovala!•

•Pa bi ne bilo zadosti, žival mora biti sita«, odgovarja dekla bratoma.

•Oho, kokoši ni treba pitati, saj si lahko hrane poišče na cesti ali na polju. To je sama potratljivost, lepo zrnje tje metati«, vpije Matija ves razjarjen.

•No, saj imata vidva tudi nekaj od tega, če mastna kokoš v loncu vre.•

•Midva? Ti morda misliš Toneta. Neža ni bila nikakor v zadregi.

•Zakaj pa samo njegove? Ali ne delava zanj, ko on lenobo pase?•

Neža pomiga z ramama. •Ze vem, ti z njim vlečeš«, kriči v svoji jezi, •Če pa drug veter potegne, potem pa glej, kje so vrata!•

•Bomo se čakali«, se namrdne Neža zaničljivo.

•Ali pa ne«, kriči Matija strastno. •Pa kdo ve«, pristavi bolj mirno, ko je ugledal Nežin čuden obraz.

•Miruj, li ga ne vidiš«, govori Peter, kazaje proti oglju hiše.

In res, prav počasi prikoraca dolgi Tone iz vrta. V roki drži kratko pipico in noge so mu skrite v klubčinastih čevljih, Anton Zerjav je bil sicer zelo podoben svojima bratoma, pa vendar je bil njegov obraz neznanško top; zraven je bil od obeh močnejši in za glavo višji. •Kaj se prepirata«, ju vpraša, •kaj imata z Nežo? kar pustita mi jo v miru, to vama povem; kmalo bo Zrjavka, hi, hi . . . da vesta!•

Matija je postal rudeč kakor rak. Prime za bič in mahne parkrat z njim po zraku.

•Ti norec, zavpije« nanj jezno.

•Tone ne vé, kaj govori« se vtakne vmes Neža nejevoljna. •Tako daleč ne bo šlo, le mirna bodita. Meni se ne zna on na drug način hvaležnega izkazati . . . in to je vse.•

•Gorje ti, če si ti to predrzno željo gojila«, žuga Peter, ki ni bil nič manj razsrjen od brata.

•Ti naj bi gospodinjala na Zrjavini . . . ti?« Matija ji pokaže s pestjo. •Ne skrbita! Vama ne odide noben vinar. Pa jaz mislim, da bo Tone dalj časa živel, ko vidva in da se za vama podedva.•

•Kako si pametna«, reče Peter.

•Bolj kakor vidva mislita«, ga Neža zaničljivo zavrne.

•Da bi te . . .« in Matijev bič se je nagnil na stran, pa dekle bilo je urneje in je skočilo skozi vrata v vežo, iz katere je odmevalo takoj zaničljivo posmehovanje.

•Se enkrat mi kvasi take traparije, pa greva stran od hiše, in potem glej, kdo ti bo delal«, govori Matija žugaje mlajšemu bratu Tonetu.

•In poprej te še prav pošteno premlativa«, pritrjuje Peter jeznega obraza. •Te zenitvanjske misli ti hočeva izbiti iz glave! Še tega se manjka, ti norec, ti tepec —•

•Pa vendar gospodar na Zrjavini«, draži ju Tone.

•Da to je ravno; drugače bi te tako nobena ne vzela, pa to lepo posestvo . . .« Peter je izdihnil in obmolčal, prijel za vajeti in se vsedel na voz. Tudi Matija se povspne nanj in pokaže hudega obraza na prostor zraven Petra. •Le sem k nama se vsedi, bodeš enkrat videl, kaj se pravi delati. Morda potem spoznaš, kako se tvoja brata zate vbijata!

•Me kar nič ne miče, zato sta vidva dovolj dobra. Jaz ostanem doma.« Tone se je prav zaničljivo smejal

za odhsajajočim vozom in prav veselilo ga je, da je brata tako zdržalil.

Nebo se je prav čudno temnilo. Črni oblaki so se po njem drvili, pa le za trenotek in zopet se je smehljalo solnce.

»Poženi Peter, ploha bo in potem imamo vražje delo na tej močvirni zemlji.«

»Hm«, meni ta, »ga pa pustiva.«

»Ne da bi usejala?«

»Najin oče je puščal to zemljo vedno neobdelano, zdelo se mu je močvirje prenevarno, saj se tudi tako živi.«

»Pa če okolu 20 centov ovsa pridelamo je vendar bolje.«

»Seveda . . . za Toneta.«

»Oba obmolkneta. Veš Peter, jaz sem si stvar premislil, ko bi Tone to neumnost naredil in Nežo . . .«

»Bedarija, ona je preveč prebrisana, da bi vzela takega bedaka.«

»Ravno zato, ker je prebrisana ga bode gotovo vzela; potem ima ona prvo besedo v hiši in tega si vsaka ženska želi.«

To bi pa ne bilo dobro«, meni Peter motreč.

»Midva naj bi šla s par sto goldinarji od hiše in naj se udinjava za hlapca.«

»In nikakor nisva več mlada«, pripomni Matija.

»Težka bi nama bila sedaj služba. Si ti že večkrat kaj opazil mej Nežo in Tonetom?«

»Ne . . . samo da vedno z njim vleče.«

»Midva ji službo odpoveva«, pravi Matija na kratko.

»Tega bi on ne vsprejel in ona bi najino odpoved zavrnila.«

»Toraj kaj storiti?« »Nič.« Oba molčita.

»Rad bi hotel, da bi bil že mrtev«, povzame Matija čez nekaj časa.

Peter se prastrasi, kakor da bi bil imel ravno isto misel in se plašno okolu ozre. »Morda umrje.«

»Na čim.« Matija zaškriplje z zobmi.

Peter migne z ramama »kdo vé . . .«

»Neumnost, on je velik in močan kakor medved in se ni bil nikdar bolan.«

»Torej morava čakati.«

»Da Nežo vzame?«

»Li moreva ovirati?« Peter je molčal.

»Zdaj sva tu! Eha, eha.«

Peter potegne vajeti nazaj in skoči doli. Matija si pripaše predpasnik in nasuje vanj ovsa. Peter zažene deske z voza in je pomakne na močvirna tla. Čudna zemlja, to črno mehko močvirje, prepleteno s koreninami močvirnih rastlin, ki je pri vsakej stopinji se udiral. Sredi obširne močvirne zemlje pričela se je zemlja nakrat zniževati in bila vsa drugačna od druge, ker tu je stala črnkasta voda, ki je vedno izpuščala iz sebe pene in mehurčke. Gorje človeku in živali, ki sta semkaj zabredla; najmanjša teža bila je dovolj, da se vdre. Matija stopi na položene deske in prične oves sejati, med tem ko Peter z dolgimi, železnimi grabljami zemljo rahlja in seme zakriva, skrbno pazoč, da ne stopi ob jednem z bratom na eno in isto desko. Proti sredi bližala sta se le od daleč, ker bila je zanja nevarna.

Šimentano delo je bilo to. Še celo ob zetvi, ko je bil oves zrel, stalo je mnogo truda, napora, potepuzljivosti in previdnosti, da je bil spravljeno. Silovit blisk švigne po zraku in močan grom strese zemljo. Uplašeni ptiči begali: o prav mimo glav delajočih bratov semtertje.

»Pusti vendar«, opominja Peter in zažene predzadnjo desko in pa zadnjo desko proti suhej zemlji. Matija si briše pot izpod čela in stegne zopet roko mej oves. »Če prične dežiti, ne moreva pred tednom semkaj; danes morava končati, le pojdi zopet po desko in grablje!«. Peter se je hotel izgovarjati, pa nazadnje je vendar spoznal, da ima brat prav.

Sedaj prične polagoma, kmalu močnejše dežiti in pozneje se vlije gosta ploha. Nebo se je stemnilo in kazalo da ne odjenja kmalu od dežja. Matija in Peter vrzeta svoji kamizoli čez glavo in zlezeta pod voz, da bi se vsaj nekoliko obvarovala pred dežjem. Še nista dolgo tako čepela, kar ju nekdo z močnim glasom pokliče.

»Tone je«, mrmra Matija, »kaj pač hoče?«

»Lenuha nemarna, čepita pod vozom. Se-li morda bojita teh par kapljic, da si ne zmocita kože.«

Dolga postava Antona Zrjava se približa in brčne pod vozom čepečega brata, smejoč se jima, ker sta se začela nad njim hudovati.

»Nič prida nista, to sem si vedno mislil in slednjič vaju naletim brez dela. Dež vaju je spodil, — kaj se. Lenoba je kriva, ha, ha. Sedaj sem vaju dobil, v prihodnje hočem bolj natanko paziti. In kaj sta pa prav za prav v tem času storila? Še vsega posejala nista. Kaj pa tam v sredi!«

»Kaj ti pade v glavo ali si nor«, vpije Matija ves razjarjen. Prišel je prvi izpod voza, ker ga je bratova noga najhuje zadela.

»Za gospodarja je, pa še tega ne vé, da se v sredi močvirja ne sme sejati, ker nima dna. Saj sva tako skoro glavo zastavila, ko sva pričela ta tla obdelovati. Nasi stariši so ta kraj pri miru pustili, samo midva skušava tvoje premoženje povečati.« Peter je govoril ognjevit.

»No, če res tako vestno gledata na svoj dobiček, pojdita toraj tja in poskusita še sredo obsejati«, reče Tone svojeglasno.

»Midva ne marava«, odgovori Matija mračno.

»Nočeta?«

»Ne.«

»Bodem pa jaz, če sta vidva zato preneukretna. Daj mi seme.« Matija se odveže predpasnik in ga da bratu. Anton stopi na desko, ki so bile zaradi varnosti položene.

»Zanikerneža«, vpije nazaj, »hočem vama pokazati, kako dobro močvirje drži.« Pri teh besedah prime za predzadnjo desko in jo vrže na dvomljivo se gibajoča tla pred se. Tako se je približal nevarnemu kraju, katerega razpoke so bile polne deževnice in se niso več vidile.

»Ne hodi naprej«, opominja Peter. »Tam se potopis.«

»Pusti ga«, se jez: Matija, odvrčujoč Petra, ki je hotel nerodnemu Tonetu pomagati. »Se bo že izučil take predrzne šalč uganjati.«

»Hoho«, kriči Anton, »ta zanikrneža mi še žugata. Hočem vama pokazati, da se lahko čez gre kakor po suhem.«

Pod nogami težkega moža pričelo je šumeti. Tanke korenine so se trgale pod telesno težo in kratka deska se je pogrezovala. Črno močvirje pa se je čudno penilo in vršalo.

»Le naglo pojdi nazaj«, vpijeta brata s tresočim glasom in videlo se jima je, da se zanj bojita.

»Ah, ali ne vidita, da ni nobene nevarnosti«, se smeje Anton in stopi v svoji trmi na konec deske. »Prav z lahkoto se pride na ono stran. bodem...«

(Konec prib.)

Podobe iz življenja.

† kanonik Karol Klun

Ni se še dobro zarasla trava nad grobom, ki nam je zakril nepozabnega dobrotnika kanonika Jerana, že zopet plačemo ob novem grobu, ki se je odprl, da sprejme nenadoma umrlega kanonika Kluna. Dne 8. junija zjutraj prišel je iz Budimpešte brzozjav, da je kanonik Klun nenadoma umrl. Nikdo s početka te novice ni hotel verjeti, tako se je to zdelo vsem nemogoče, a bilo je le preres. Hipoma razneslo se je žalostno poročilo po mestu in deželi in od vseh strani so dobajali znaki sožalja nad to zgubo, ki so pričali, da narod slovenski hudo občuti to zgubo in jo objokuje. Kako zelo je ta žalost opravičena, spoznamo tem lažje, ako nekoliko bolj natanko pogledamo njegovo življenje in delovanje.

Porodil se je rajni kanonik Karol Klun dne 15. oktobra 1841. leta v Dolenji Vasi pri Ribnici. Svojega lepega rojstnega kraja ni nikdar pozabil in z enakim veseljem, s katerim je hitel nekdanj kot dijak domu na počitnice, hitel je tudi se kot poslanec in kanonik, torej kot imeniten mož, domu k ljubljeni materi in dragim sorodnikom. In v tem samo vidimo njegovo dobro srce. Kako marsikdo pozabi naglo na svoj dom in celo zaničuje svoje domače, ako se mu začne dobro goditi na tujem! Tega naš kanonik ni storil, ampak najlepši so mu bili dnevi, katere je preživel doma. Po dobro dokončanih šolah posvetil se je bogoslovju in 30. julija leta 1865 je prejel mašništvo ter šel duše past v lepo faro Gorje pri Bledu, kjer pa ni dolgo bil. Kajti že leta 1867 poklicali so ga za kapelana k stolni cerkvi v Ljubljano, koder se je začelo zanj pravo življenje. Kajti takrat so bili tudi hudi časi. Ravno komaj so Slovenci se oprostili krivične nadvlade Nemcev, so pa začeli med Slovenci samimi vstajati liberalci! Klun stal je že tedaj na strani resnice, na naši strani. Sprevidel je pa, da tedanje glasilo »Novice« ne zadostujejo potrebam časa, zato je sprožil Klun misel, naj bi ustanovili nov večji list. Leta 1873 začel je izhajati »Slovenec«, ki se je pa moral boriti z mnogimi težavami. Ljudje takrat še niso bili tako izobraženi in probujeni, ko danes in zato sta bila dva lista tedaj preveč, kajti tedaj obstajal je že

»Slovenski Narod«. »Slovenec« imel je, z jedno besedo, malo naročnikov, pa še mnogo manj sotrudnikov in čisto ga je moral Klun sam vsega spisati. Pa prepričevalno in trezno Klunovo pisanje je polagoma pridobilo listu veljavo in današnji »Slovenec« se ima le Klunu zahvaliti za to, kar je. Neprecenljive in tesno zvezane z razvojem naše stranke so torej zasluge Klunove, katere si je zadobil kot spreten časnikar.

In tudi kapelana Kluna samega so začeli ljudje čislati. To razvidimo, ker so ga leta 1876 volili v mestni zbor, leto poslej pa so mu naložili poslaniško čast, ker občine Škofja Loka-Kranj volile so ga za svojega poslanca, katere je pokojni 18 let vpešno in krepko zastopal. Lansko leto pa so ga volili za poslanca v ribniško kočevskem okraju. Leta 1879 pa so ga poslali na Dunaj kot državnega poslanca in leta 1884 postal je kanonik v Ljubljani. Ogle dati si moramo torej še Kluna kot poslanca.

V deželnem zboru je bil najveljavnejši poslanec, ker poznal je domače razmere kot malokdo drugi, poleg tega pa sta mu dobro služila mnogoletna izkušnja in bister um. Imel je tudi jezik na pravem koncu in govoril je mirno in premišljeno, ne zabavljivo, a vendar odločno. Zato so ga tudi nasprotniki spoštovali in njegova beseda je tudi pri njih kaj izdala. Saj se je pa tudi vestno in natančno pripravljaj za svoje govore, katere je često tudi spisal. Kratko rečeno, bil je vzor poslanca, to je moža, kateremu so volilci naročili, naj se poteguje za njih koristi, kjer in kadar in kakor le more, kar je v polni meri storil rajni. Nikoli ni zamudil kake seje in le kedaj moral je biti zato važen vzrok. Pri vseh važnejših in težjih stvareh, tičočih se naše domovine, je sodeloval on. Tak je bil Klun kot deželni poslanec.

Nič manj ko doma bil je kanonik Klun tudi na Dunaju v veljavi. Tudi poslanci drugih dežel in narodov so ga spoštovali. Tega vpliva pa ni zlorabil, kakor nekateri, ampak obračal ga je v korist celi Sloveniji. Koroški Slovenci, ti narodni trpini, bili so mu zelo pri srcu in vedno in vedno se je potegoval za-nje in jim pomagal do pravic. Štajerskim Slovencem pomagal je, da so dobili svojo gimnazijo v Celju in tudi Primorcev ni pozabil. Koliko manj je torej pozabil na našo Kranjsko! Saj je predobro znano, kako je lani, ko je potres toliko škode napravil, prosil z živo besedo pomoči svoji ubogi domovini. In ko se je pokazalo, da je ta podpora premajhna, se je tudi še letos prav zelo potegnil za novo podporo in jo tudi dosegel. Sicer pa vseh njegovih dejanj niti ne moremo naštet, s katerimi je koristil narodu in domovini.

Pa Klun tudi ni pozabil, da je katoliški duhovnik. Kot tak je v kljub obilnemu poslu vestno opravljaj svoje dolžnosti in stal v prvih vrstah, kadar se je slo za blagor cerkve in duhovščine. Kot tak bil je predsednik katoliško-političnega društva. Kot duhovnik delil je pa tudi neštete dobrote, ne očito, ampak na tihem, tako da ni vedela desnica, kaj da levica. Marsikom je izposloval kako službo ali podporo ali delo. Kot duhov-

nik bil je dalje tudi prizanesljiv, brez jeze in sovraštva. Dasi so tudi njega sramotili nasprotniki, ni pokazal nobene nevolje, ampak mirno je pretrpel krivico, ki se mu je zgodila.

V izvrševanju poslaniških dolžnostij pa ga je prehitela smrt, ki ga je našla pri delu. Nikdo na to niti mislil ni, kajti kanonik Klun bil je trdnega zdravja, le predlanskem je vsled prehlajenja nekaj bolehal, pa se je kmalu do dobrega popravil. Letos v soboto 5. junija pisal je še do 4. ure popoldne v zbornici, potem pa je tožil, da ga nekaj tišči v prsih. V nedeljo zjutraj je ob $\frac{1}{2}$ 7. uri maševal in ob 8. uri se je odpeljal v Budimpešto k skupnemu posvetovanju avstrijskih in ogerških poslancev. Bil je ves dan dobre volje in pri dobrem zdravju se poda ob 10. uri spat. Ob $\frac{1}{2}$ 1. uri zjutraj pa ga zadene krp, predno mu je mogel poklicani zdravnik kaj pomagati, in sicer koj do mrtvega. V sredo prepeljali so truplo v Ljubljano in je potem v cerkvi sv. Kristofa pustili. V četrtek dopoldne so hodile goste množice kropit pokojnika in molit za blagor njegove duše. Popoldne pa se je zbralo že pred 5. uro obilo naroda na pokopališču. Nad 100 duhovnikov, deželni in državni poslanci, razna društva in obilo gospode skazalo je umrlemu zadnjo čast. Veliko število vencev pa je kazalo, kako priljubljen je bil rajni. Prezviseeni gospod knezoškof so sami pokopavali in izvrševali navadne molitve. Pogreb Klunov je pričal, kako so ga spoštovali in cenili: visoki in nizki, prijatelji in nasprotniki, bogati in revni.

Spominjati moramo pa se tudi mi Slovenci našega moza, rojaka. Pač bi bili nehvaležni, ako bi ne priznali, kar nam je dobrega storil. To je naša dolžnost, k temu nas Bog sam opominja: »Hvalimo sloveče moze, ker pri rodovinah svojega ljudstva so si pridobili čast in so bili hvaljeni že v svojih dneh.« Bredka je za nas ta zguba, a ne smemo toliko žalovati, ampak zopet krepko na delo, ker »žalovanje za mrtvim (pravičnim namreč) trpi le sedem dnij, nad hučobnežem in neumežem pa vse njune žive dni.« Zguba je res velika, a to, za kar je rajni delal vse svoje življenje, to ostane tudi nam, to nam je ostalo kot zapuščina: dušni in telesni blagor naroda namreč. Za to je rajni kanonik Klun delal, živel, trpel in umrl, za to tudi mi živimo in delajmo in žrtvujmo, ker sila je velika, da našega naroda, dobrega se in postenega, ne zagrnejo tuji valovi in ga udusé. Najbolj bomo počastili spomin rajnega s tem, da hodimo po potu resnice, ki vodi k našemu skupnemu cilju, po poti pravice in ljubezni ne samo do prijateljev, ampak tudi do nasprotnikov. Tako bodi!

Razne novice.

(Monsign. Jeranova dijaška miza) Majnika meseca je bilo stroškov za Jeranovo dijaško mizo: Za hrano v ljudski kuhinji 184 gl. 62 kr., za hrano po zasebnih stanovanjih 42 gl. 46 kr., za stanovanje 47 gl. 50 kr.,

za obleko 20 gl., za šolske potrebe 7 gl. 45 kr. — Skupa! 302 gl. 03 kr. — V primeri s številom dijakov katerih je bilo v tem mesecu podpiranih 142 (125 v ljudski kuhinji in 17 posebej), je sicer svota stroškov majhna, vendar zelo občutno zadene blagajnico. Kaže namreč, da bi morali mladino ljubi nabrati v šolskih mesecih vsaki dan po 10 gl., da bi zmogli svoto treh tisoč gl., katere potrebujemo, ako bi hoteli v tej meri podpirati dijake tudi v prihodnjem letu. Hvala Bogu, da so za prve mesece prav radodarno poskrbeli častilci pokojnega monsign. Jerana, ker se je nabralo namesto venca na grob pokojnega mladino ljuba blizu 900 gl. Takega venca je vesel in vreden blagi pokojnik, venca ki je spleten iz samih dragocenih listov in cvetov plemenitega iz ljubezni do Boga izvirajočega mladino ljuba. — Poslednja volja rajnega kanonika Jerana je bila, da nadaljujemo to delo. In ker je potreba res velika, zato se bo delo nadaljevalo tudi v prihodnje. V koliki m-ri, to naj pokažejo dobra srca in radodarne roke onih, ki ljubijo revno, a marljivo in pošteno našo mladino. Prosimo tudi »Domoljubove« bralce, da nam kaj pomagajo. Vsak najmanjši dar podpisani sprejme s hvaležnim srcem. Vsak prvi petek v mesecu se bere za dobrotnike ubogih učencev sv. maša pri zltarju Naše Ljube Gospe v stolni cerkvi v Ljubljani.

A. Kalan.

V Ljubljani, dne 5. junija 1896

(Pred cerkvijo med službo božje umrl) Iz Ižana 7. t. m. se nam poroča: Danes dopoldne prišel je še zdrav kakor po navadi Jakob Gregorin v domačo cerkev k sveti maši, med službo božje v cerkvi napadejo ga slabosti, ljudje ga spravijo ven na prosto, kjer nenadoma pred cerkvijo umre. Pokojnik je bil okoli 65 let star, bil je poštenjak, skrben in marljiv gospodar ter vzgled pravega krščanskega moza; služboval je dolgo let za klučarja pri ihanski cerkvi, zapustil je bolno ženo in 15letnega sina.

(Iz Jelšan.) Pred par dnevi pičil je pri nas nekoga človeka gad v roko, ko je popravljal pri vrtu porušen zid. Mislil je da mu bodo pomagala domača sredstva, zato ni dal poklicati takoj zdravnika. Še le, ko se je bilo bati že najhujega, ker ne le roka, ampak celo ves život začel mu je otekati in postajati črn, tekli so k zdravniku. Ta ga je še vendar rešil. V teku 14 dni bilo je po Kastarčini pičenih osem ljudi od kač. Umrl je le jeden. Te strupene gomazni je pri nas res mnogo. Slabo pa je to, da ljudje pičeni od kač, iščejo pomoči najprej pri vražah in praznih sredstvih in tako lahko zamudijo zdravniško pomoč.

(Tridnevne duhovne vaje za možke) se obhajajo v misijonski cerkvi presv. Jezusovega Srca v Ljubljani od 27. do 30. junija in sicer v nedeljo, na svetega Petra in Pavla dan in v torek.

(Nov denar.) Do konca l. 1895 so na Dunaju skovali za 405 milijonov 290.432 gl. kron. Starih goldinarskih bankovcev je še 100.928 med ljudmi.

(Vine na prodaj.) Na vipavski Planini je še na prodaj okoli 500 hekto dobrega vina.

(Tržne cene v Mariboru.) Pšenica 5 gld. 40 do 80 kr., rž 4 gld. 50 do 90 kr., ječmen 3 gld. 70 kr. do 4 gld. 10 kr., oves 3 gld. 10 do 40 kr., koroza 4 gld. 15 do 45 kr., proso 4 gld. 50 do 90 kr., hajdina 4 gld. 20 do 60 kr., fižola 4 gld. 80 kr. do 5 gld. 30 kr., vse po hektolitr; kilo graha 24 do 26 kr., leče 24 do 30 kr., fižola 9 do 10 kr., krompirja 3 do 4 kr., čebula 8 do 9 kr., česneka 24 do 28 kr., sira 16 do 32 kr., putra 1 gld. 10 do 40 kr., govedine 48 do 68 kr., teletine 50 do 64 kr., ovčetine 40 do 50 kr., svinjetinje 50 do 70 kr., slijiv 28 kr., kumina 38 do 40 kr., hrena 16 do 20 kr., kislega zelja 18 do 20 kr.; goska 1 gld. 30 do 60 kr., raca 60 do 75 kr., pišče 30 do 37 kr.; slama (100 kilo) za steljo 1 gld. 80 do 90 kr., za krmo 1 gld. 90 kr. do 2 gld.; 9 jajec 20 kr., kilo brinja (borovic, brinjevih jagod) 25 do 28 kr.

(Popiti milijoni.) Nemci imajo suha grla. Da se jim preveč ne posuše, popije na leto v nemškem cesarstvu: 676 milijonov litrov žganja, 5455 milijonov litrov piva in 322 milijonov litrov vina. Vsak Nемец tedaj na leto povprečno popije 13½ l. žganja, 108 litrov piva in 6½ litrov vina. Na leto tedaj zapije vsak Nемец 30 gld., ves nemški narod pa spusti po grlu najmanj 1500 milijonov goldinarjev.

Prilagodna številka „DOMOLJUBA“ izide dne 2. Julija 1896 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 13. junija:	93	5	71	49	59
Gradec, 13. junija:	29	56	90	8	4.
Ljubljana, 6. junija:	65	86	4	54	42.
Trst, 6. junija:	43	45	10	76	86

Liniment. Capsici comp.

18-13 z lekarnе Richter-jeve v Pragi 296

priznana izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobilo posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratico kot 726 70-54

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
pri slatem levu v Pragi.



Kmetovalcem kateri se bodojo posvetili o marsičem, kar koristi njihovemu uspešnemu gospodarstvu, priporočamo knjžico

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska rasprava

Spisal Iv. Belec, župnik.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr. Dobiva se v „Katoliški Tiskarni“

Dva učenca

sprejmeta se takoj za devljarski obrt. 70 (1-1)

FR. VILFAN

Vevče, pošta Zalog.

Proti trganju in revmatičnim bolečinam

je pl. Trnkóczyjev protinški cvet (cvet za uribanje udov) jako priporočljiv kot bolečine v križu, v rokah in nogah olajševalno sredstvo, oživiljač trupla po dolgi hoji, težkem delu itd.

Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.



Najtoplejšega priporočila vreden je tudi kemično čisti, higijenični, dijetetični želodčni likér

Marija lurški
želodčni grenčec
Steklenica 50 kr.,
6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Temu izbornemu želodčnemu grenčecu gré prednost pred mnogimi drugimi enakimi sredstvi, ker osvetožuje, oživilja, je jako ugajajoč, krepčujoč, okus pospešujoč, skratka najboljši, preizkušeno in z mnogimi zahvalnimi pismi priznано sredstvo.

Vsa naštetá, sploh vsa zdravilna sredstva razpošilja na vse strani z vsakdanjo obratno pošto 67 (12-1)

lekarna Trnkóczy v Ljubljani

pri rotovžu poleg mestne hranilnice.

Kdor hoče kaj kupiti blaga za obleke, bodisi sukno, cajg ali ženske obleke, narejene srajce (Jägerhemden), kravate itd., potem kavo, sladkor, riž (rajž), olje jedilno in namizno, moko in sploh vse v špecerijo spadajoče reči, kakor tudi železino: lopate, krampe, sekire, teske za pluge, lemeže za lesene in železne pluge, žage, verige, žico (drat), kovanje za vrata, okna itd.; ako ima kdo za prodati stari mesing, kufer, cinasto posodo, svinc, jajca, konoplje, kimele in še druge reči, naj se oglasi pri

Küssel & Končan

v Novem mestu pri okrožnem sodišču v gospej Bervarjevi hiši ali pa pri filijali (podružnici) v Šmihelu.

Postrežba poštena, dobro blago, nizke cene.

Posebno se zdaj priporoča, da posetniki travnikov dajo kimele pobirati, ker se za mali trud lahko veliko zaslužijo.

Hiša na prodaj

v Begunjah pri Cirknici

št. 60

s tremi sobami, kletjo in hlevom vrtem, štirimi njivami, morečimi jeden oral in kozolcem. — Ker stoji hiša ob cesti, je pripravna za trgovino z lesom. 64 3-1

Učena

vsprejem za svojo kletarsko obrt.

Nans Jainschigg

v Ljubljani

Gradščee št. 16.

Schicht-ovo milo

z znamko 'ključ' je nepre-
kosljivo dobro in ceno.

51 2

283 7

Vse stroje za poljedelstvo.
Vnovič znižane cene!



IG. HELLER na Dunaju

29 4 II/2 Praterstrasse 49 208 20-7

Zastopniki se iščejo!

Pred ponarejanjem se je treba posebno varovati!

Posestvo na prodaj.

V vasi Obolno, sodni okraj Zatičina na Dolenjskem, je posestvo s hiš. št. 2, obstoječe iz 34 oralar 916 □ sečnjav nje, lepe senožeti in gojzdov, ter z vsem dobro ohranjenim poslopjem iz proste roke po prav nizki ceni na prodaj. — Plačuje se lahko tudi v obrokih. — Njive so z 28 merniki ovsu obsejane. 69 2-1
Natačuneje poro Josip Belé, davčni eksekutor v Zatičini.

Žaga

na dobri vodi, poleg železnice, v najboljšem stanju, vedno polno dela, se dá za več let v najem ali tudi prodá, če se želi tudi z nekaj zemljišč. — Pozvé se pri g. A. Kališu v Ljubljani. Prešernov trg. 60 2-2

Pri nizki ceni.

Prinski ceni.

63 2 Največja zaloga potrebščin za
krojače in šivilje
in najmanj za 20%, ceneje kot drugod pri
Ign. Žargiju v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 8.

Prinski ceni.

Pri nizki ceni.



Naravnost iz Hamburga.

Kava v poštnem zavoju
4^o. Ko netto po povzetju
ff. afričanski mocca gl'd. 7 60
njf. Martinique, zel. . . . 8 25
jako f. Biser. kava 8 60
šlahna Zah. indijska
kava, modra 9 45
jako fin Senchog čaj
2 kili netto 5 75

Posilja poštnine in carine
prosto

Ludv. C. Schmidt
Hamburg 11., vstan. 1827.



Kathreiner-
KNEIPPOVA SLADNA KAVA
je kot

primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

SVAPIL! Zaradi ničrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje s imenom:

Kathreiner

6-11 21

naznanjam p. n. občinstvu, da preselim z dném 20. maja t. l.

Jakob
Kobilca

svojo prodajalnico dežnikov in solnčnikov
iz Špitalskih ulic
na Mestni trg št. 23.

P. n. občinstvu se zahvaljujem za dosedanj obisk in zagotavljam, da bodem slavnoistemu, kakor dosedaj v preteklih 35 letih, vedno s poštenim in cenim blagom postregel. 62 3-2

Tretji pomnoženi natis.

Slovenska kuharica

ali

navod okusno kuhati navadna in imenitna jedila.

Spisala in na svitlo dala
Magdalena Pleiweis.

V Ljubljani 1890. — Založil Henrik Ničman.
320 strani 8° z dvojnatinim kazalom: 1. Navadno kazalo. — 2. Jedila po abecedi.

Velja vezana gl. l'80, s pošto 10 kr. več.

Proti vplačilu tega zneska pošljemo poštne prosto.

Ta kuharska knjiga je po vseh slovenskih krajih dokaj razširjena in je povsod zelo priljubljena.

'Kuharica' je po vseh mestih, kakor po deželi praktična pomoč v vsaki hiši.

Posebno opozorimo na določitev v jedilnih listih na primer o zlati maši, ob umeščenji (inštalaciji), o postnih dneh in mnogih drugih prilikah.

K temu tretjemu pomnoženemu natisu je kazalo po abecednem redu priloženo, da se vsako jedilo hitro poišče.

Bogata vsebina „Slovenske Kuharice“ dá navod k pripravljanju za navadna in imenitna jedila. V naročbo se priporoča 61 3-2

Katoliška bukvarna
v Ljubljani, Stolni trg št. 6.

Zanesljivo pristno istrijsko vino

belo, črno in rudeče

je v večjih množinah — od 56 litrov in višje — na prodaj. Priporočam je zlasti prečast. duhovščini za uporabo pri presv. daritvi

47 3-3

Anton Kunstek, trgovec
v Št. Vidu pri Zatičini.

Na Najvišje povelje Nj. c. in kr. apostolskega veličanstva.
Bogato oskrbljena, po c. kr. ravnateljstvu loterijskih dohodkov
zajamčena 42 6-5

XVIII. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

3135 dobitkov v skupnem znesku 170.000 glđ. in sicer: 1 glavni dobitok s 60.000 glđ. z dvema preddebitkoma in dvema podobitkoma à 500 glđ., 1 glavni dobitok s 30.000 glđ., z 1 preddebitkom in 1 podobitkom po 250 glđ., 2 dobitka po 10.000 glđ., 10 dobitkov po 1000 glđ., 15 dobitkov po 500 glđ., 100 dobitkov po 100 glđ., naposled serijski dobitki v skupnem znesku 30.000 glđ. — Zrebanje se bo vršilo nepreklicno dne 25. junija 1896. — Srečka stane 2 glđ. avstr. valj.

Podrobnejša določila ima igralni načrt, ki se dobiva brezplačno s srečkami pri oddelku za državne loterije Dunaj. L. Riemergasse 7, H. Stock, im Jakoberbhofe, kakor tudi po mnogih prodajalnicah. — Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Na Dunaju, v marcu 189.

37 6-5

C. kr. ravnateljstvo loterijskih dohodkov,
oddelek državne loterije.

Največji izdor.

Skrbno izpopravljanje

Preobleke Popravila

L. Mikusch,
tovarna delnikov,
Ljubljana, Mestni trg 18.

Najnižje cen.

9 24-11

IVAN SCHINDLER
Kadilarski stroji
Strojarski stroji

Strojarski stroji
Nimberga pri Multaju.

89 6

35 Predmeti in potrebščine za kavarne, sladničarne, krčmarje, sedlarje. Peronosporabrizgalke patent Schindler.

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta 26 let z največjim uspehom rahljeni, prani sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prievajajoči obliki, je jako koristno za naraščanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešuje naraščanje kostij.

Cena steklenice je 1 gid. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. 299 20-13



Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi in, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 26 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj te torej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Faxi naj se tudi na to, da je kraven stoječa oblastveno protokollirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prostimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 27 20-20

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VIII, Kaiserstrasse 73 in 75.

Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.

Nj. svetost papež Leo XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lappont-ju g. lekarnarju G. Piccolliju v Ljubljani pristrčno zahvalo za dopolane Jim stekleničice (22-10)

Tinkture za želodec



Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolehim Piccollijevo želodčno tinkturo, kalera krepča želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje G. Piccoli lekarnar pri „Angelu“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Cena jedni steklenici 10 kr.

P o t o v a r n i š k i c e n i .

R. Miklauc v Ljubljani

naznanja, da se bo

==|| preselil z dnem 28. maja ||==
v svojo barako

59 3

za škofijo, za vodó, kjer prodajajo moko

in je primoran radi majhnega prostora svojo zalogo zmanjšati.

Prodajal bode najraznovrstnejše manufakturno in kramarsko blago do preklica

☛ po tovarniški ceni ☛

Za poletje je dobil vsakovrstno novo blago: posebno lepo blago za gvante, židane rute, oajg za hlače in tudi štof, lep kambrik in satin.

Na izbiri ima tudi tištahe, antle in razne brisalke; svetuje torej vsakomur, komur je ležeče ☛ da po ceni kupi ☛ naj ne zamudi te res izredno ugodne prilike.

P o t o v a r n i š k i c e n i .